

בעזרה שיי"ת
כ"ט חשוון
תשפ"ג
מסכת: שבת
פרק: ב'
משנה: א', ב'

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)
מס' עמותה: 580553329
טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לטובת נשמת
הגה"ק רבי חיים ב"ר זב בער הפה"ן זצ"ל
הגאון רבי שלמה צבי בהג"ר צבי הירש ב"ר ר' זצ"ל
הגאון רבי אברהם אביש בהג"ר יעקב שמשון קנר זצ"ל
הרה"ק זב ב"ר ולצבי יחזקאל יפה זצ"ל

משנה א'

בְּמָה מְדַלֵּיקִין שואלת המשנה: באילו פתילות ושמונים מותר להדליק את נרות השבת, ו**בְּמָה אֵין מְדַלֵּיקִין** ובאילו אסור להדליק? **אֵין מְדַלֵּיקִין** המשנה מתחילה לפרט סוגי פתילות שאסור להדליק בהם: **לֹא בְּלֶכֶשׁ** כמין צמר הנמצא בעץ הארז **וְלֹא בְּחֹסֶן** פשתן שאינו מנופץ **וְלֹא בְּכֶלֶךְ** פסולת של משי **וְלֹא בְּפִתִילַת הָאֵידָן** סוג של צמר הנמצא בעץ הערבה (בין הקליפה לעץ) **וְלֹא בְּפִתִילַת הַמְדָבָר** מין עשבים ארוכים **וְלֹא בִירוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם** ירוקת הגדלה במקורות מים. בכל הפתילות הנ"ל אסור להדליק נר שבת כיוון שאין הן דולקות יפה ויש חשש כי יבוא האדם להטות אותם כדי להגביר את אורם וע"י כך יעבור על איסור מבעיר*. מכאן מתחילה המשנה למנות באילו סוגי נרות אסור להדליק: **לֹא בְּזֶפֶת שֶׁנֶּמֶס, וְלֹא בְּשִׁעוּה** ניתכת (ואין המדובר על שעווה כמו בנרות של ימינו), **וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק** שמן היוצא מגרעיני צמר גפן/שמן המופק מעץ הקיקיון, **וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרִיפָה** שמן תרומה שניטמא ודינו שצריך להישרף, לכן נקרא שמן שריפה** **וְלֹא בְּאֵלֶיהָ** שומן של בהמה שמוותר באכילה **וְלֹא בְּחֶלֶב שֶׁנֶּמֶס** שומן שאסור באכילה. **נְחוּם הַמְדִי אֹמֵר מְדַלֵּיקִין בְּחֶלֶב מְבוּשָׁל** שומן שהתיכו אותו וע"י כך דולק יפה, **וְחֲכָמִים אֹמְרִים: אֶחָד מְבוּשָׁל וְאֶחָד שְׂאִינֹו מְבוּשָׁל אֵין מְדַלֵּיקִין בּוֹ** היינו, בין שבישלו את החלב ובין שלא בישלו אותו אסור להדליק איתו את נרות השבת.

* שני טעמים נוספים לכך שאין להשתמש בפתילות הנ"ל: א. שיש חשש שהנר יכבה עקב כך, כיוון שאין הפתילה דולקת יפה ולא יהיה שלום בבית, שכן ידוע שאחת הסיבות להדלקת נר שבת הינה הגברת השלום בבית. ב. שמא עקב אורו החלש של הנר, האדם ילך לשבת בחדר אחר ויניח את נרות השבת לבדם ובכך הוא מונע עצמו מן החובה לשבת לאור נרות השבת.

** המדובר על יו"ט שחל להיות בערב שבת, ולכן אסור לשרוף שמן זה היות ואין שורפים קדשים ביום טוב.

רבינו עובדיה מברטנא
במה מדליקין - נר של שבת, במה עושין פתילות ושמונים להדליק.
לא בלכש - כמין צמר יש בארז בין הקליפה לעץ וקריו לכש.
בחוסן - פשתן שאינו מנופץ.
בכלך - פסולת של משי.
בפתילת האידן - כמין צמר יש (בערבה) בין הקליפה לעץ.
בפתילת המדבר - עלי עשב ארוך שגודליו אותם ומדליקין בהן.
בירוקה שעל פני המים - כמין צמר שגדל בדופני הספינה ששהתה זמן מרובה במים.
עד כאן פסול פתילות מכאן ואילך פסול שמנים.
לא בזפת ולא בשעווה - שלא יתן זפת נמס ושעווה ניתכת בנר במקום שמן וידליק, אבל לעשות כמין פתילה ארוכה, שריגליו לעשות משעווה, שרי.
ולא בשמן קיק - שמן היוצא מגרעיני שבתוך הצמר גפן שוקרין קוטרין. ויש מפרשים קיקין דיונה, והוא עשב שעליו גדלים ונקרא בערבי כרו"ע, והשמן היוצא ממנו עב ביותר. ופתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהם, מה טעם? מפני שהאור מסככת בהם, כלומר שאין האור נכנסת תוך הפתילה (אלא) סביב מבחוץ. ושמונים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם, לפי שאין נמשכים אחר הפתילה, ומתוך שאין הנר דולקת יפה, חיישינן שמא יטה השמן על פי הנר ונמצא מבעיר.
אי נמי: שמא יניח הנר ויצא, ואנן קיימא לן דנר של שבת חובה.
ולא בשמן שריפה - שמן של תרומה שנטמא. ואמאי קרי ליה שמן שריפה? הואיל ולשריפה עומד, שהרי אסור באכילה. וביום טוב שחל להיות בערב שבת עסקינו, שכשמדליק הנר מבעוד יום נמצא שורף שמן טמא של תרומה ביום טוב, ואנן ק"ל אין שורפין קדשים ביום טוב דכתיב (שמות י"ב) "והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו", ודרשינן קרא הכי: והנותר ממנו עד בקר ראשון, עד בקר שני עמוד ותשרפנו, שאין שורפים הנותר ביום טוב. והוא הדין לכל שאר קדשים הטעונים שריפה.
וחכמים אומרים אחד מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין בו - ותנא קמא נמי אמר "ולא בחלב" - כל חלב במשמע. אלא איכא בין חכמים לתנא קמא, דחד מינייהו סבר דשרי להדליק בחלב מבושל בשמערב בו שמן כל שהוא, וחד אוסר אפילו על ידי תערובת שמן. ולא נתברר לחכמי התלמוד מי משניהם האוסר ומי המתיר. והלכה כחכמים.

לעילוי נשמת
מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות
ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com
או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ב'

אין מדליקין נרות שבת בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה שמן תרומה שניטמא ודינו שצריך לשרפו **בְּיוֹם טוֹב** בערב שבת שחל בו יו"ט. כיוון שאין שורפים קודשים ביו"ט. **רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, אין מדליקין בְּעֵטָרָן** פסולת של זפת שריחה רע, **מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת** שחוששים שמא מתוך שריח העטרן רע ישאיר את הנרות דולקים וייצא לשבת בחדר אחר, והרי מכבוד השבת יש לסעוד לאור הנרות. **וְחֻכְמַיִם מְתִירִין** להדליק נרות שבת **בְּכָל הַשְּׂמָנִים, בְּשֶׁמֶן שְׂמֶשֶׁמִּין, בְּשֶׁמֶן אֶגוֹזִים, בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת** שמן שמופק מזרע הצנון, **בְּשֶׁמֶן דָּגִים, בְּשֶׁמֶן פְּקוּעוֹת** שמן המופק מדלעת מדברית, **בְּעֵטָרָן וּבְנִפְטָה** שבכל השמנים הנ"ל הנר דולק יפה*. **רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אין מדליקין אֶלָּא בְּשֶׁמֶן זֵית בְּלֶבֶד** שהיותו והקב"ה חייב ביותר את שמן הזית, ראוי להדליק דווקא בו.

*ואין חכמים חוששים שמפני ריחו הרע של העטרן אנשים יתרחקו מהנרות.

רבינו עובדיה מברטנא

אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב- טעמא דמתניתין דלעיל קאמר, מדה טעם תנן "ולא בשמן שריפה"? לפי שאין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב, שאין שורפין קדשים ביום טוב.

אין מדליקין בעטרן- פסולת של זפת וריחו רע ביותר, ומיהו נמשך אחר הפתילה יותר מן הזפת מפני שהוא רך. הילכך, אלמלא מפני כבוד שבת היו מדליקין בו.

שומשמן- כך שמו בערבי, והוא זרע דק מתוק, ובארץ ישראל ממנו הרבה.

שמן צנונות- שמן היוצא מזרע צנון.

פקועות- דלעת מדברית.

נפט- מין זפת הוא, ולבן וריחו רע. והלכה כחכמים שמדליקין בכל השמנים, חוץ מאותן הפסולות שנמנו לעיל במתניתין, וחוץ משמן אפרסמון ונפט לבן, שכל אחד משני אלו השמנים הוא עף ושורף, והישינן שמא יניחנו ויצא. ועוד יש טעם אחר לאסור בשמן אפרסמון, גזירה שמא יסתפק ממנו מפני חשיבותו, וקיימא לן הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר, והמסתפק ממנו חייב משום מכבה.

[להצטרפות לקבוצת 2 משניות ליום לחץ](#)

[אתר ללימוד משניות ואמירת תהילים לפי שם הנפטר/ת \(קריאה/שמיעה\)](#)